Appendix 1

ТЕЛЕГРАМА

МВР на Република Македонија
Кабинет на Директорот на БЈБ

________ **Шифрирано-Отворено**
(итност)

Број.4344
24.07.2002 година
Скопје

13529

ДО: Оддел за крим полиција, Оддел за полиција, СВР за град Скопје сите СВР, ОВР и ПС во РМ и Сектор за аналитика и истражување.-

Ве известуваме дека во период од 15 до 19 јули 2002 година, во Република Македонија престојуваше делегација на Европскиот Комитет против тортура, која и покрај инструкциите дадени во телеграмата бр. 4043/ 10.07.2002 година од Кабинетото на Министерот во поедини СВР, ОВР и ПС констатира присуство и употреба на нестандардни средства за присилба.

Уште еднаш укажуваме на почитување на правата на лицата приведени, задржани или лишени од слобода во полициската постапка со задолжително предочување на нивните права на јазикот кој го зборуваат (Телеграма бр. 4129/12.07.2002 година), хронолошко евидентирање во дневникот за настани и Регистерот за лица приведени, задржани или лишени од слобода во ПС (Телеграма бр. 420/30.01.2002 години) како и професионален и службен однос без употреба на нестандардни средства за присилба.

Се задолжуваат Раководителите на СВР, ОВР, ООР и ПС на службен состанок на кој ќе се води Записник, да ја разработат Уредбата за употреба на средства за присилба и огнено оружје и ги запознаат потчинетите со насоките дадени во телеграмата, извршат контрола во просториите, бироата, касите и се отстранат сите нестандардни средства за присилба од нив како и постојано одржување на хигиената и уредноста во просториите за задржување на задоволително ниво.

Контролата над спроведувањето и постапувањето по насоките од телеграмата во ООР и ПС ќе ја вршат Одделот за крим полиција и Одделот за полиција, кои за пронајдените недоследности ќе преземаат соодветни мерки.

ДИРЕКТОР НА БЈБ
Горан Митевски
Митевски

примена на: датум______,час и минут_____,примил_____предал________
датум____________, час и минут______________, примил ___________

ТЕЛЕГРАМА
МВР на Република Македонија
Оддел за Полиција
Бр. 4129.
12.07.2002 година
Скопје

»ОИ« Шифрирано-Отворено

ДО
СВР ЗА ГРАД СКОПЈЕ (СИТЕ ОВР И ПС) И СИТЕ СВР, ОВР И ПС ВО Р МАКЕДОНИЈА, ДОЦ НА МВР И СЕКТОР ЗА АНАЛИТИКА И ИСТРАЖУВАЊЕ

Ве известуваме дека на 13.07.2002 година, со вонредна пошта од МВР ќе Ви бидат дистрибуирани потребен број на обрасци »ПОУКА ЗА ПРАВАТА« за лица лишени од слобода и задржани во Полиција. Обрасците »ПОУКА ЗА ПРАВАТА« се изготвени во пластифицирана форма, обележани во левиот агол со различна боја со текст од седум јазика и тоа на: македонски, албански, турски, српски, влашки, ромски и англиски.

Се задолжуваат Раководителите на СВР и ОВР(Раководителите на Одделенија за полиција) по прием на обрасците да организираат соодветна распределба во секоја ПС и на работен состанок со сите раководни и одговорни работници од ПС кои работат со лица задржани и лишани од слобода, а посебно со Дежурната служба, да се разработи начинот на поучување за правата во полициската постапка по што се сочини Записник од состанокот.

Пластифицираните обрасци на 7 јазика, задолжително да стојат во Дежурната просторија каде лицата лишени од слобода и задржани ќе бидат информирани за своите права на јазикот кои го зборуваат, а по други канцеларии во недостиг на обрасци може да изготвите фотокопии на обрасците.

Примената на обрасците да отпочне со денот на добивањето 13.07.2002 година и се усогласи со Одредбата на чл. 3 од ЗКП содржина во Регистерот за приведени и задржани лица во ПС и

насоките од телеграмата на Министерот за внатрешни работи бр. 4043 од 10.07.2002 година.

Постапката со примената на обрасците веднаш по дистрибуцијата ќе биде непосредно следена од Одделот за полиција во МВР.

ПОТСЕКРЕТАР НА ПОЛИЦИЈА
Генерал мајор, Зоран Јовановски

M

Министерство за внатрешни работи на Република Македонија

ПОУКА ЗА ПРАВАТА

Оваа поука ги сумира одредбите содржани во Уставот на Република Македонија, Законот за внатрешни работи, Законот за кривична постапка и Правилникот за вршење на работите на Министерството за внатрешни работи во врска со вашите права додека сте лишени од слобода и задржани во полиција. Ако сакате подетални информации, можете да побарате да ги консултирате овие прописи.

Текстот со големи букви треба да им се прочита на задржаните лица од страна на надлежниот полициски службеник пред да се врачи поуката.

ИМАТЕ ПРАВО:

1. **ДА БИДЕТЕ ИЗВЕСТЕНИ, НА ЈАЗИК ШТО ГО РАЗБИРАТЕ, ЗА ПРИЧИНИТЕ ЗА ЛИШУВАЊЕ ОД СЛОБОДА И ЗА КАКВО И ДА Е ОБВИНЕНИЕ ПРОТИВ ВАС**
2. **ДА МОЛЧИТЕ И ДА НЕ СВЕДОЧИТЕ ПРОТИВ СЕБЕ ИЛИ СВОИТЕ БЛИСКИ**
3. **ДА СЕ СОВЕТУВАТЕ СО АДВОКАТ И ДА ИМАТЕ БРАНИТЕЛ ЗА ВРЕМЕ НА ИСПИТУВАЊЕТО**
4. **ДА БИДЕ ИЗВЕСТЕНО ВАШЕТО СЕМЕЈСТВО ИЛИ ДРУГО ЛИЦЕ ПО ВАШЕ БАРАЊЕ**
5. **ДА БИДЕТЕ ПРЕГЛЕДАНИ ОД ЛЕКАР**
6. **НАЈДОЦНА ЗА 24 ЧАСА ДА БИДЕТЕ ИЗВЕДЕНИ ПРЕД СУДИЈА**

НА ОВИЕ ПРАВА МОЖЕТЕ ДА СЕ ПОВИКАТЕ ВЕДНАШ ИЛИ ТОА ДА ГО СТОРИТЕ ВО КОЕ БИЛО ВРЕМЕ ДОДЕКА СТЕ ЗАДРЖАНИ

An Appendix 2

Ministry of Interior of the Republic of Macedonia

NOTICE TO DETAINED PERSON

This notice summarises provisions contained in the Constitution of the Republic of Macedonia, Code on Criminal Procedure, Law on Internal Affairs and the Rulebook for Ministry of Interior regarding your entitlements whilst in custody. If you require more detailed information please ask to consult those regulations.

The section in capital letters is to be read to the detained person by the Custody Officer before giving the notice to the detained person.

YOU HAVE THE RIGHT TO:

1. **BE INFORMED, IN A LANGUAGE WHICH YOU UNDERSTAND, OF THE REASONS FOR YOUR ARREST AND OF ANY CHARGE AGAINST YOU**
2. **REMAIN SILENT AND NOT TO TESTIFY AGAINST YOURSELF OR YOUR RELATIVES OR FRIENDS**
3. **SPEAK TO AN INDEPENDENT LAWYER AND HAVE COUNSEL PRESENT DURING QUESTIONING**
4. **HAVE SOMEONE INFORMED THAT YOU HAVE BEEN ARRESTED**
5. **MEDICAL ATTENTION**
6. **BE BROUGHT BEFORE A JUDGE WITHIN 24 HOURS OR TO BE RELEASED**

YOU MAY DO ANY OF THESE THINGS NOW, BUT IF YOU DO NOT, YOU MAY STILL DO SO AT ANY TIME WHILST DETAINED AT THE POLICE STATION

Правна помош

Можете да зборувате со адвокат во кое било време, дење или ноќе.

Ако немате свој адвокат, или не можете да стапите во контакт со него, побарајте да ја видите листата на локалните адвокати. Адвокатот може да дојде да Ве види во полициската станица.

Ако полицијата сака да ве распрашува, можете да побарате адвокатот да биде присутен. Без да зборувате претходно со адвокат, полицијата може да ве распрашува само доколку адвокатот не се појави во рок од 2 часа од моментот кога е известен. Затоа, ако адвокатот не се појави во разумен рок, побарајте полицијата повторно да го контактира.

Ако сакате адвокат, веднаш кажете му го тоа на надлежниот полициски службеник. Правен совет може да барате во кое било време додека сте задржани. Дури и ако прво сте ѝ кажале на полицијата дека не сакате адвокат, можете да се предомислите во секое време. Полицијата во таков случај ќе го запре распрашувањето за време не подолго од 2 часа од моментот кога ви е овозможено да го известите адвокатот.

Право некој да биде известен за вашето задржување

Имате право на ваше барање (на државен трошок) да се извести член на вашето семејство или друго лице по ваш избор, што е можно поскоро, за тоа каде се наоѓате.

Лекарска помош

Ако страдате од болест што бара медицински третман треба да ѝ кажете на полицијата што е можно поскоро. Полицијата ќе обезбеди таква згриженост. Но иако полицијата може да смета дека не ви е потребна помош од лекар, секогаш може да барате контакт и посета од вашиот матичен лекар или од Прва помош.

Контакт со вашата амбасада

Ако сте странски државјанин, имате право да ја контактирате амбасадата или конзулатот на вашата земја. Полицијата ќе ви помогне да стапите во контакт со амбасадата или конзулатот или со друг претставник со дипломатски статус кој ги застапува интересите на вашата земја.

More info◯ation is given below:

Right to legal advice

You can speak to an independent lawyer at the police station at any time, day or night.

If you do not know a lawyer, or you can not contact your own lawyer, ask to see the list of local lawyers. If the police want to question you, you can ask for the lawyer to be there. If there is a delay, ask the police to contact the lawyer again. Normally, the police must not question you until you have spoken to the lawyer. However, the police may question you without a lawyer being present if he/she does not show up in 2 hours since he/she has been informed.

If you want to see a lawyer, tell the police officer at once. You can ask for legal advice at any time during your detention. Even if you tell the police you do not want a lawyer at first, you can change your mind at any time. In such case, the police will stop the questioning but for no longer than 2 hours since the lawyer has been informed.

The right to have someone informed of your detention

You may on request have a family member or other person known to you, or who is likely to take an interest in your welfare, informed at public expense as soon as practicable of your whereabouts.

Medical attention

If you suffer from a disease requiring treatment you should tell the police as quickly as possible. If the police deem that you need medical attention, the police will ensure that you are given such attention. Although the police may deem that you do not need medical attention, you have a right to contact and receive a visit by your own doctor or the emergency medical centre. The police know the number of the emergency medical centre.

Contact with your embassy

If you are a foreign national, you have the right to contact the embassy or consulate of your country. The police can help you get into contact with the embassy or the consulate or other representative with diplomatic status entitled to protect the interests of your country.

Supported by the British Government through the Human Rights Policy Department of the Foreign and Commonwealth Office.

T

Makedonya Cumhuriyeti
Içişleri Bakanliği

HAKLAR KONUSUNDA BILGI

Bu bilgiler Makedonya Cumhuriyeti Anayasasinda, İçişleri Yasasi, Suç Davasi Yasasi ve İçişleri Bakanliğinin, özgürlükten yoksun kaldiğiniz ve polis tarafündan tutuklu olarak sorguya çekildiğiniz siralarda görevlerini içeren düzenlemede yer alan hükümleri içeriyor. Ayrintili bilgiler talep ediyorsaniz, bu yasalara danişabilirsiniz.

Büyük harflerle zayili metin, yetkili polis görevlisinden, tutuklu kişilere bilginin (ibretin) iade edilmesinden önce okunmalidir.

HAKLARINIZ:

1. **ANLADIĞINIZ DILDE, NIÇIN ÖYGÜRLÜKTEN YOKSUN KALDIĞINIZ VE SIZE NE ILE SUÇLANDIGINIZ KONUSUNDA BILGI EDINMENIZ,**
2. **SUSMA VE KENDINIZE YA DA YAKINLARINIZA KARŞI ŞAHITLIK ETMEME,**
3. **SORGULAMA SIRASINDA AVUKATLA DANIŞMA VE AVUKAT TUTMA,**
4. **AILENIZI YA DA ARZY ETTIĞINIZ KIŞIYI BILGILENDIRME (TUTUK LANMANIZ HAKKINDA),**
5. **DOKTOR MUAYENESINDEN GEÇMEK,**
6. **EN GEÇ 24 SAAT IÇERISINDE YARGIÇ ÖNÜNE ÇIKMAK HAKKINIZDIR.**

BU HAKLARA HEMEN YA DA TUTUKLU OLDUĞUNUZ MÜDETÇE HER AN BAŞVURABILIRSINIYZ.

S

Ministarstvo unutrašnjih poslova Republike Makedonije

POUKA O PRAVIMA

Ova pouka sumira odredbe sadržane u Ustavu Republike Makedonije, u Zakonu o unutrašnjim poslovima, Zakonu o krivicnom postupku i Pravilniku za vršenje poslova Ministarstva unutrašnjih poslova koje se odnose na Vaša prava dok ste lišeni slobode i zadržani u policiji.

Tekst sa velikim slovima treba pročitati osobama zadržanih od nadležnog policijskog službenika pre uručivanje pouke.

VI IMATE PRAVO:

1. **DA VAS OBAVESTE, NA JEZIKU KOJI RAZUMETE, O RAZLOZIMA LIŠAVANJA SLOBODE I ZA BILO KAKVU OPTUŽNICU PROTIV VAS**
2. **DA ĆUTITE I DA NE SVEDOČITE PROTIV SEBE ILI SVOJIH BLISKIH**
3. **DA SE SAVETUJETE SA ADVOKATOM I DA IMATE BRANITELJA U TOKU ISPITIVANJA**
4. **DA OBAVESTE VAŠU FAMILIJU ILI NEKO DRUGO LICE PO VAŠEM ZAHTEVU**
5. **BITI PREGLEDANI OD LEKARA**
6. **NAJKASNIJE ZA 24 SATA DA BUDETE IZVEDENI PRED SUDIJOM**

NA OVA PRAVA MOŽETE SE POZVATI ODMAH ILI TO MOŽETE UČINITI U BILO KOJE VREME DOK STE ZADRŽANI

Hukuki Yardim

Avukatla gece ya da gündüz, her an konuşabilirsiniz.

Tanidiğiniz avukatiniz yoksa ya da kendi avukatiniza ulaşamiyorsaniz, yerel avukatlar listesini görmeyi talep ediniz. Avukat sizi polis istasiyonunda görmeye gelebilir.

Polis sizi soruşturmak istiyorsa, orada avukatin da bulunmasini isteyebilirsiniz. Haberi almasindan iki saat sonra Avukatin gelmediği durumda, onunla görüşmeden önce, polis sizi sorgulayabilir. Dolayisiyla, gereken müddette avukatin gelmemesi durumunda, polisten yine avukatinizla temasa geçme talebinde bulunun.

Hemen avukat talep ediyorsaniz, talebinizi yetkili polis görevlisine söyleyiniz. Tutuklu olduğunuz siralarda Hukuki öğüt her an isteyebilirsiniz. Önceden polise avukat istemediğinizi söylemiş iseniz de fikrinizi her an değiştirebilirsiniz. O durumda polis avukati bilgilendirdiğinizden 2 saati aşmayacak bir süre için sorgulamaya ara verecek.

Tutuklu Olduğunuzu Birine Haber Verme Hakki

Nerde bulunduğunuzla ilgili, (devlet hesabina) ailenizden biri ya da tercih ettiğiniz başka kişiye haber verme, isteyebileceğiniz hakkinizdir.

Doktor (sağlik) Yardimi

Tibbi muamele gerektiren bir hastaliğiniz olursa, bir an önce konuyu polise bildirmelisiniz. Polis tibbi yardima ihtiyacinizi tazdik ettiği durumda, size o tür yardimi temin edecektir. Oysa, polis tibbi yardima ihtiyaciniz olmadiği fikrindeyse bile, herzaman doktorunuzla temas kurma ya da ilk yardimin gelmesini isteyebilirsiniz.

Büzükelçiliğinizle Iletişim (temas)

Yabanci Uyruklu vatandaş iseniz, ülkenizin büyükelçiliği ya da konsolosluğuna başvurma hakkiniz var. Polis, büyükelçilik ya da konsolosluk veya ülkenizi temsil eden diğer diplomatik statüsü olan temsilcilerle iletişim kurmaniza yardimci olacaktir.

Pravna p[illegible]oć

Možete govoriti sa advokatom u bilo koje vreme, danju ili noću.

Ukoliko nemate svog advokata, ili ne možete kontaktirati sa njim potražite da vidite listu lokalnih advokata. Advokat vas može posetiti u policiskoj stanici.

Ukoliko policija želi da Vas raspita, možete zahtevati prisustvo advokata. Bez prethodnog razgovora sa advokatom policija vas može raspitivati samo ako se on ne pojavi u roku od 2 sata od trenutka kad je obavešten. Zbog toga, ako se advokat ne pojavi u razumnom roku potražite od policije da ga ponovo kontaktira.

Ukoliko želite advokata, to odmah recite nadležnom policijskom službeniku. Pravni savet možete zatražiti u bilo koje vreme dok ste zadržani. Čak i da ste rekli policiji da ne želite advokata, svakog trenutka se možete predomisliti. U tom slucaju, policija će obustaviti raspit, u roku ne dužeg od 2 sata, od trenutka kad vam je omogućeno da obavestite advokata.

Pravo da se neko obavesti za vaše zadržavanje

Imate pravo, na Vaš zahtev (na račun države) da se obavesti član Vaše porodice ili neko drugo lice po Vašem izboru, u najkraćem mogućem roku, za to gde se nalazite.

Pomoć od lekara

Ako patite od neke bolesti i vama je neophodan medicinski tretman to treba odmah saopštiti policiji. Ako policija oceni da vam je potrebna medicinska pomoć, ona će je obezbediti. Ali ako policija smatra da to nije potrebno, možete potražiti kontakt sa Vašim matičnim lekarom ili pomoć od Hitne pomoći.

Kontakt sa Vašom ambasadom

Ako ste strani državjanin, imate pravo da ostvarite kontakt sa ambasadom ili konzulatom Vaše zemlje. Policija će Vam pomoći da stupite u kontakt sa njima ili sa drugim predstavnikom koji ima diplomatski status i zastupa interese Vaše zemlje.

Al

Ministria për punë të mbrendshme e Republikës së Maqedonisë

NJOHTIM PËR TË DREJTAT

Ky njohtim i përmban kushtet e përmbledhura në Kushtetutën e Republikës së Maqedonisë, Ligji për punët e mbrendshme, Ligjin për procedurën penale dhe Rregulloren për kryerjen e punëve në Ministrinë për punë të mbrendshme derisa jeni të privuar nga liria dhe jeni të mbajtur në polici. Nëse doni informata më detale mund të kërkoni që të konsultoheni me këto rregulla.

Teksti me shkronja të mëdha duhet t'u lexohet njerëzve të cilët janë ndalur në polici nga ana e nëpunësit (oficerit) përkatës policor para se të jepet njohtimi.

KENI TË DREJTË :

1. **TË KËRKONI TË JENI TË INFORMUAR, NË GJUHËN TË CILËN E KUPTONI, PËR SHKAQET E PRIVIMIT NGA LIRIA SI DHE PËR ÇFARË AKUZOHENI**
2. **TË HESHTNI DHE TË MOS DËSHMONI KUNDËR VETVEHTES OSE MË TË AFËRMËVE**
3. **TË KONSULTOHENI ME AVOKAT DHE TË KENI KËSHILLTAR (AVOKAT) GJATË KOHËS SË TË PYETURIT**
4. **TË JETË E INFORMUAR FAMILJA YTE OSE NDONJË PERSON TJETËR ME KËRKESËN TËNDE**
5. **TË MUND TË KONTROLLOHENI NGA MJEKU**
6. **MË VONË SE 24 ORË DUHET TË DILNI PARA GJYQËTARIT**

NË KËTO TË DREJTA MUND TË THIRRENI OSE ATË MUND TA BËNI NË ÇDO KOHË DERISA JENI TË MBAJTUR NË STACION POLICOR.

R

MINISTERIUMI BASHE ANDRUNE BUKJA KI REPUBLIKA MAKEDONIJA

SIKLJOVIBE BASHE NIJAMIA

Akava sikljovibe khedela o chinaviba saikjerde ko Republika Makedoniakoro Konstitucionali, Kanuni bashe andrune bukja, Kanuni bashi dosharibaskoro chani thaj ko Nijamalutno bashi kjeribe bukja taro Ministeriumi bashe andrune bukja djikobor sien ulavde taro tromalibe thaj astarde ki policija.Te manglen majdetalnikane informacije shaj te roden te konsultirinen akala hramome bukja.

O teksti bare shabdakoncar kamla pe te drabarel pe e astarde djenengje tari rig taro djovapijalo policiakoro bukjarno angli te del pe lengje.

SI TUMEN NIJAMI:

1. **TE OVEN HABERIKJERDE, KI CHIB SAVI PENDJARENA, BASHE KARANE SOSKJE SIEN ULAVDE TARO TROMALIBE THAJ BASHI SAVO THAJ TE OVEL DOSHALIBE MUJAL TUMENDE**
2. **MA TE KJEREN LAFI (TE TRAINEN) THAJ MA TE TAZDIVKJEREN MUJAL TUMENDE JA TUMARE PASHUTNENDE**
3. **TE LEN NASIJATI TARO AVUKATI THAJ TE OVEL TUMEN ARAKHUTNO KO PUCHARIBASKORO VAKTI**
4. **TE OVEL HABERIKJERDI TUMARI FAMILIJA JA AVER DJENO PALI TUMARO RODIPE**
5. **TE OVEN DIKHLJARDE TARTO SASLJARNO**
6. **MAJGECHI BASHI 24 ARIA TE AKHAREN TUMEN KO MAJSIGUTNO VAKTI JA ODOVA TE KJEREN KO SAVO THAJ TE OVEL VAKTI DJI KANA SIEN ASTARDE**

Ndihma juridike

Mund të flitni me avokat në çdo kohë, qofte diten apo natën.

Nëse nuk njihni avokat, ose nuk mund ta kontaktoni avokatin e Juaj, kërkoni ta shihni listën me avokat lokal. Avokati mundet të vi dhe T'u shohi në stacionin policor.

Nëse policia do T'u marri në pyetje, mund të lypni që avokati të jetë i pranishëm. Para se të bisedoni me avokat policia mund t' u marri në pyetje vetëm nëse avokati i juaj nuk paraqitet mbrenda dy (2) orëve prej momentit kur është i informuar. Prandaj, nëse avokati nuk paraqitet në kohën e duhur kërkoni që policia përsëri ta kontaktoj.

Nëse doni avokat menjëherë lajmeroni për atë nëpunësin policor përkatës. Mendim juridik mund të lypni në cdo kohë derisa jeni të mbajtur në stacion policor. Edhe sikur së pari t'i keni treguar policisë se nuk doni avokat, mund të nderroni mendjë ne çdo kohë. Policia atëherë do ta ndërpresi marrjen në pyetje për kohë jo më te gjatë se dy (2) orë prej momentit kur keni mudësi ta informoni avokatin.

E drejta që të informoni dikë për mbajtjen e juaj në stacion policor

Keni të drejtë sipas kerkësës Tuaj (me shpenzim shtetëror) të informohet anëtar i familje Suaj ose ndonjë person tjetër sipas zgjedhjes Tuaj, sa më shpejtë që të mundet, për ate se ku gjendeni.

Ndihmë mjekësore

Nëse vuani nga ndonjë sëmundje e çila lyp trajtim mjekësor duhet t'i tregoni policisë sa më parë që të mundeni. Nëse policia vlerëson se Ju duhet tretman mjekësor, policia do ta siguroj atë tretman. Por, edhepse policia mund të konsideroj se nuk keni nevojë për ndihmë nga mjeku, gjithmonë mund të kërkoni kontakt dhe vizitë nga ana e mjekut Tuaj personal ose nga Ndihma e Parë.

Kontakt me ambasaden e Juaj

Nëse jeni shtetas i huaj, keni të drejtë që ta kontaktoni ambasadën ose konsullatën e shtetit tuaj. Policia do t'u ndihmoj që të kontaktoni me ambasadën ose konsullatën ose me ndonjë perfaqsues tjetër me status diplomatik i cili i përfaqeson interesat e shtetit tuaj.

Nijamal...rka

Shaj te kjeren lafi avukateja ko savo thaj te ovel vakti, diveskoro ja rakjakorc Te na pendjarena avukati, ja nashti te kontaktirinen tumare avukateja, shaj t dikhen i patrin taro lokalnikane avukatia. O avukati shaj te avel thaj te dikhe tumen ko policiakoro stasioni. Te manglja i policija te puchljarel tumen, shaj t roden thaj o avukati te ovel tumencar, bizo angluno lafikjeribe e avukateja policija shaj te puchljarel tumen salde djikobor o avukati na alo ko roko taro aria taro vakti kana sine haberikjerdo. Odoleskje, te na alo o avukati k haljovibaskoro roko, roden i policija palem te kontaktirinel le.

Te mangena avukati odova vakjerem e djovapijale policiakere bukjarneskje Nijamalo nasijati shaj te roden ko savo thaj te ovel vakti djikana sien astarde Thaj te vakjergjen avgo drom e polisiakje kaj na mangena avukati, shaj t nevjaren o gndipe ko sakova vakti. I policija ki esavki chipota ka achavel puchljaribe bashi vakti na majlungeder tare 2 aria taro momenti kana si tume shajdipe te haberikjeren e avukate.

Nijami khoni te haberikjerel pe bashi tumaro astaribe

Si tumen nijami ko tumaro rodipe (ko rashtrakoro hardjipe) te haberikjere pe djeno tari tumari familija ja aver djeno pali tumaro alusaribe, so sha majsigate, bashi odova kote arakhena tumen.

Sasljarneskiri arka

Te si tumen nasvalipe so rodela medicinakoro tretmani kamla pe te vakjere e policijakje so shaj majsigate. Te notikjergja i policija kaj si tumengje zaru medicinakiri arka i policija ka arakhel tumengje odova so rodena. Num trujal thaj te gndinel i policija kaj nane tumen zaruri arka taro sasljarno sakan shaj te roden kontakti taro tumaro matikano sasljarno ja taro Avgo arka.

Kontakti tumare ambasadaja

Te sien jabane phuvjakoro rashtrutno, si tumen nijami te kontaktirine tumare phuvjakere ambasadaja ja konzulateja. I policija ka pomashkar tumengje ko kontakti e ambasadaja ja konzulateja ja avere prezentente diplomatikane statuseja savo arakhela tumare phuvjakere interesia.

Ministerlu ti lucãrli interni -ali Republica Machedoniea

URNIMII TI-NDREPTURI

Urnimiea-aestã li-adunã paragrafili tsi suntu tu Constitutsiea-ali Republica Machedoniea. Zãconea ti lucãrli interni, Zãconea ti protsedura penalã shi Ãndriptarlu ti fãtsẽãri-a lucãrlor a Ministerlui ti lucãrli interni anda hits cu libertatea loatã shi tsãnuts tu politsii. Cara s-vrets informatsii cama detaliati putets cã ta s-cãftats s-li consultats actili-aesti.

Textlu cu màrli grami lipseashti s-lã si dghivãseascã-a tsilor tsãnutslji di partea-a functsionarlui dit politsii ninti cà s-hibã datã urnimiea.

AVETS ÃNDREPTU:

1. **S-HITS INFORMATS, PI-UNÃ LIMBÃ TSI U-ACÃCHISITS, TI FURNJIILI TI-ALÃSARI FÃRÃ DI LIBERTATI SH-TI ITSIDO DI-ACUZATSII CONTRA VOI**
2. **S-TÃTSETS SHI S-NU MARTURISITS CONTRA INSHIVÃ ICÀ OAMINJLJI-A VOSHTSÃ**
3. **S-VÃ URNIPSITS CU-AVUCAT SHI S-AVETS APURÃTOR, ATUMTSEA CÃNDU-A S-HITS ÃNTRIBATS**
4. **S-HIBÃ INFORMATÃ FAMILIEA-A VOASTÃ ICÀUN ALTU INSU TSI VA-L CÃFTATS VOI**
5. **S-HITS ASCULTAT DI IATRU**
6. **NAI MA-AMÃNAT TU 24 DI SÃHÀTS S-HITS SCOSHI DININTI DI GIUDICÃTOR**

LA-AESTI-NTREPTURI PUTES S-APELATS DINÃOARÃ ICÀ-ATSEA S-U-ADRATS TU CAFI-UNÃ OARÃ PÃNÃ HITS TSÃNUT

Agiutor juridic

Putets sã zburãts cu-avucatlu tu cafi-unã oarã, dzuùa shi noaptea.

Cara s-nu cãnushtets un avucat, icà nu putets s-contactats cu-avucatlu-a Vostru, cãftats cà s-u videts lista-a avucatslor di-a loclui. Avucatlu poati cà s-yinã s-Vã veadã tu stashonea di politsii.

Fu cà politsiea-a s-va cà s-Vã-ntreabã, putets s-cãftats avucatlu s-hibã-aclotsi. Fãr di sã zburãts cu-avucatlu politsiea poati s-Vã ljea la-ntribari mash fu cà-avucatlu nu vini tu-un chiro di dauùã sãhàts di momentlu-anda fu informat. Ti-atsea, fu cà-avucatlu nu-a s-yinã tu-unã oarã tsi-i dichi cãftats cà politsiea iara s-contacteadzã cu el.

Fu cà-a s-vrets dinãoarã-avucat atsea s-lji-u spunets a functsionarlui competentu-a politsiiljei. Bileam sh-fu cà prota lji spusit a politsiiljei cà nu vrets avucat, putets s-u-alãxits mindueàrea tu cafi-unã oarã. Politsiea tu-ahtari-un caz va s-dãnãseascã cu-ntribarea tu-un chiro nu ma multu di 2 sãhàts dit momentlu-anda u-avut ucazea cà su-l informats avucatlu.

Ãndreptul cà s-hibã informat vãrã ti tsãnearea-a voastrã

Avets ãndreptu cà la cãftarea-a Voastrã (pi hãrgili-a statlui) s-hibã informat un di membrilji a familiiljei a Voastrã icà un altu insu tsi-a lu-alidzets Voi, cãt s-poati ma-agonjea, ti-atsea cà iu Vã-aflats.

Agiutor di iatru

Fu cà-avets unã lãngoari tsi sh-caftã tratamentu medical lipseashti sã-lji spunets a politsiiljei cãt s-poati ma-agonjea. Fu cà politsiea-a u-aflã cà Vã lipseashti-agiutor medical, politsiea-a s-asiguripseascã aveari-ngãtan. Ama, sh-tsicara cà politsiea-a s-lugurseascã cà nu Vã-i lipsit agiutor di iatru, totna putets s-cãftats contactu shi vizitã di iaturlu-a Vostru icà di Urghentsa.

Contactu cu-ambasada-a Voastrã

Cara s-hits un bãnãtor xen, avets ãndreptu s-li contactats ambasada icà consulatlu-a statlui a Vostru. Politsiea-a vã-agiutã s-loats ligãturã cu-ambasada icà consulatlu icà un altu reprezentantu cu status diplomatic cari li reprezintã interesili-a statlui a Vostru.

JPM

ТЕЛЕГРАМА

МВР - Кабинет на министерот
(испраќач)

Број 4043

(итност) Шифрирано - Отворено

Датум 10.07. 19x2002 год.

До: СИТЕ ОРГАНИЗАЦИОНИ ОБЛИЦИ НА МВР

Во периодот од 15 до 19 Јули, 2002 година, во Република Македонија ќе престојува делегација на Европскиот Комитет против тортура. Во рамките на својот престој делегацијата ќе посети објекти на Министерството низ Републиката, со посебен акцент на полициските станици, а посебно ќе врши преглед на просториите за сместување на приведени и задржани лица.

Сите организациони облици на Министерството се должни да овозможат пристап на делегацијата до просториите и документацијата која ќе биде побарана од нивна страна, без непотребно задржување. При влезот во просториите на организациониот облик, членовите на делегацијата потребно е претходно да се легитимираат.

Членовите на делегацијата на Европскиот Комитет против тортура имаат право на пристап на територијата на земјата членка и движење без никакво ограничување, неограничен пристап до сите места каде има лица лишени од слобода, вклучувајќи го и правото на непречено движење во внатрешноста на тие места, добивање секакви информации за местата каде што се наоѓаат лицата лишени од слобода, добивање секакви податоци со кои располагаат, а кои му се потребни на Комитетот за вршење на задачата, можат да разговараат со лицата лишени од слобода без присуство на сведок, како и да стапат во контакт со секое лице за кое сметаат дека ќе им бидат дадени корисни податоци.

СЕ НАРЕДУВА во полициските станици да бидат отстранети сите нестандардни средства за присилба.Посебно да се обрне внимание на хигиената во просториите за задржување на лица, односно истата да биде на задоволително ниво.

Евиденциите кои се водат во организационите облици треба да се уредни, а посебно да се обрне внимание на ажурирањето на податоците во Стандардниот регистер за полициско приведување и задржување, и на барање на делегацијата истите да бидат презентирани.

Се предупредуваат непосредно одговорните старешини за преземање на обврските од предметната телеграма, дека секое непочитување на истите ќе биде санкционирано со најстроги мерки за одговорност за неисполнување на работните обврски.

МИНИСТЕР
ЗА ВНАТРЕШНИ РАБОТИ
Љубе Бошкоски

примена на: датум ...., час и минут ...., примил ....

предал .... датум .... час и минут .... примил ....

Annex 3

ТЕЛЕГРАМА
МВР НА Р МАКЕДОНИЈА
Оддел за полиција **шифрирано-отворено**
(итност)
Бр. 420
30.01.2002 година
Скопје

ДО
СВР ЗА ГРАД СКОПЈЕ (СИТЕ ПС); СИТЕ СВР, ОВР И ПС; ПС-ОВ;СИТЕ ПС И ПО ЗА КПДГ; ПС – БПС (ПЕТРОВЕЦ И ДЕМИР КАПИЈА) И УПРАВА ЗА АНАЛИТИКА И ИСТРАЖУВАЊЕ

Ве известуваме дека е изготвен Регистер за евидентирање на повикани, приведени и задржани лица (лишени од слобода) во просториите на ПС и ПО.

Регистрите ќе бидат дистрибуирани преку поштата на МВР, а по добивање на истите раководителите на Одделенијата за полиција во СВР или од нив овластени старешини треба да организираат достава по еден примерок на секоја дежурна служба во ПС и ПО на своето подрачје.

Дежурните работници во ПС и ПО, задолжително треба да ги евидентираат во Регистерот сите повикани, приведени и задржани лица со впишување на причините, часот на доаѓање на лицето кое е повикано, приведено или задржано како и часот на престанок на причините, поучување на лицето на одредбите од чл. 3 од ЗКП, часот на известување на член од потесното семејство (доколку остварувањето на ова право е побарано), име и презиме на адвокатот кој е известен и присуствувал на испитувањето (доколку остварувањето на ова право е побарано) и име и презиме на лекарот кој остварил средба со лицето (доколу остварувањето на ова право е побарано).

Во Регистерот треба да се внесат и податоците на сите третирани лица по овој основ во ПС и ПО од 01.01.2002 година.

ПОТСЕКРЕТАР
ГЕНЕРАЛ НА ПОЛИЦИЈА
Ристо Галевски

примена на: датум______,час и минут_____,примил_____предал_____
датум 1, час и минут 30.1, примил 25

Реден број	Датум	Лично име на лицето кое е повикано, приведено, лишено од слобода, односно задржано	Датум на раѓање, живеалиште и број на лична карта на повиканото, приведено, лишеноод слобода, односно задржано лице	Причини за повикување, приведување, лишување од слобода, односно задржување	Час кога лицето е повикано, приведено, лишено од слобода, односно задржано и час и датум кога лишувањето од слобода, односно задржувањето престанало	Лицето е (не е) поучено според одредбата на член 3 од ЗКП	Лично име на членот на семејството, односно блиското лице кое е известено за приведувањето, лишувањето од слобода, односно задржувањето и во колку часот е извршено известувањето (доколку остварување на ова право е побарано)	Лично име на адвокатот, бранителот кој е известен и присуствувал на испитувањето (доколку остварување на ова право е побарано	Лично име на лекарот кој остварил средба со лицето (доколку тоа е побарано)

___ Шифрирано - Отворено

Т Е Л Е Г Р А М А
Биро за јавна безбедност
Бр. ___5983___
22.10.2001 год.
С к о п ј е

[illegible]

Ве известуваме дека во Република Македонија во периодот од 21.10. до 27.10.2001 година ќе престојува делегација од »Европскиот Комитет за превенција на тортура и нечовечко или понижувачко постапување, или казнување«, која ќе врши посета на ПС и ПО во Р Македонија.

Посетите ќе се извршуваат континуирано во текот на 24 часа (деноноќно).

Потребно е од Ваша страна на членовите на делегацијата да им се овозможи непречен пристап во сите простории на ПС и ПО, како и:

- да им се дадат секакви податоци за местото каде што се наоѓаат лица лишени од слобода;

- да им се овозможи посета по сопствена желба на сите места во кои се наоѓаат лица лишени од слобода, и непречено движење во внатрешноста на тие места;

да им се дадат секакви податоци што им се потребни за извршување на нивната задача.

ДИРЕКТОР
на Биро за Јавна безбедност

Горан Митевски